

The Old Foxes in London Town 20.-23.9.2017

Kun lähtee varhain matkalle, niin on enemmän aikaa perillä. Finnairin lento AY831 nousi klo 8.00 vieden Leena Tamlander-Pullin ja 27 Vanhaa Kettua ystävineen Lontooseen. Heathrow'n kentällä klo 9 jälkeen meitä vastassa oli Marjo Sanderson, joka on toiminut siellä 40 vuotta oppaana. Kiertoajelun aikana hän kertoi tärkeitä sekä vähemmän tärkeitä asioita Lontoosta. Esimerkiksi oravaongelmasta: oravia on harmaita ja (ketun)punaisia, se alkuperäislaji. Harmaat oravat tuotiin 1800-luvulla Amerikasta ja ne ovat runsastuneet vauhdilla, koska ne levittävät punaisille vaarallista bakteeria. Nyt nk. oravapoliisit yrittävät pelastaa alkuperäislajin pyydystämällä harmaita oravia vieden ne mahdollisimman kauas Lontoosta. Marjo kertoi myös Jean Sibeliuksen ystävästä Sir Thomas Beechamista, kapellimestarista ja impressaarista, joka esti Covent Gardenin konkurssin lahjoittamalla 2 miljoonaa puntaa sen pelastamiseksi. Sir Beecham perusti myös kolme sinfoniaorkesteria. Valokuvaustauon pidimme Royal Albert Hallin luona, jonka edessä Kensingtonin puistossa on Prinssi Albertin näyttävä muistomerkki. Naapurikadulla pääsee ihailemaan tv-sarjasta tutuksi tulleen Mr. Selfridgen komeata kivitaloa.

Majoituimme Bloomsburyn kaupunginosassa sijaitsevaan Hotel Imperialiin, Southampton Rown varrelle ja Russell Square Gardenia vastapäätä, metroasema on kulman takana ja ohi kulkee useita bussilinjoja. Kävelymatkan päässä on mm. British Museum. Huoneet saatuamme kävelimme lounaalle Marquis Cornwallis Pubiin. Eri panimoiden oluista sai pienestä lasista maistiaiset, siten oli helpompaa valita mieleisensä. Lounaaksi tarjottiin perienglantilaisista Shepherd's Pie'ta (perunalihapaistos ruukussa) salaattina kaksi lehtikaalin kypsennettyä lehteä, vaihtoehtona oli mm. Fish and Ships ja murskattuja herneitä.

Lounaan jälkeen ei ollut suunniteltua ohjelmaa, joten lähdimme tutkimaan Lontoota kukin tahoilleen. Jotkut suunnistivat Tate Galleriaan, toiset tekivät pitkän kävelyn läheisiin kaupunginosaan ja Thames-joen rantakaduille sekä tutustuivat museoihin ja Shakespearen Globe Theatren rakennuksiin. Kämpäkaverini Tarjan kanssa otimme taksin London Eye -karusellille, joka meni kiinni edessämme. Kävelimme pimenevässä illassa Thamesin Queen's Walk -rantakatua ihastellen lukuisia pikkuravintoloita, skeittaajien harjoituspaikkaa ja sen värikkäitä graffitteja, kävimme National Theatren aulassa, kortteja ostimme Foyles -kirjakaupasta ja yllätykseksemme olimme erään liikkeen avajaiskokkareilla. Fish and Ships iltapalan jälkeen otimme taksin hotellille.

Torstaina 21.9. runsaan englantilaisen aamiaisen jälkeen kohteena oli Towerin linna. Sinne ajettiin Lontoon talouselämän keskuksen modernien rakennuksien ohitse. White Towerin rakennutti Vilhelm Valloittaja 1090-luvulla itselleen paikaksi, josta hän saattoi hallita uutta kuningaskuntaansa. Synkkämaineinen linna toimi myöhemmin sekä palatsina että vankilana, sen sisäpihalla mestattiin useita henkilöitä, mm. kaksi Henrik VIII:n vaimoa. Linnassa asuvat tudor-asuiset beefeaterit eli pihvinsyöjät (palkka maksettiin alun alkaen lihana eikä rahana) vartioivat ja opastavat turisteja. Linnassa asuu myös seitsemän korppia, joilla on erityismerkitys. Tarinan mukaan ne suojelevat hallitsijaa sekä kuningaskuntaa. Jos linnut

jättävät linnan, kuningaskunta luhistuu (eivät ne lennä, korpeilta on toinen siipi typistetty). Linnan uumenissa saimme tutustua kruununjalokiviin ja hallitsijoiden vallanmerkkeihin. Turistit vaelsivat hämärissä saleissa hartaan hiljaisina. Hallitsijoiden arvokkaiden kruunujen (12 kpl) kohdalla oli liukuva lattia (kuten lentokentillä), joten kukaan ei voinut jäädä ihastelemaan kuningattaren kruunun sädehtivää Afrikan tähti -timanttia.

Towerista palasimme laivalla Thames-jokea pitkin keskustaan. Sieltä näki City of Londonin modernit ”palatsit” sekä Westminster Abbyn ja Big Benin. Alitimme seitsemän eri siltaa, joista uusin on v. 2000 avattu Millennium Bridge. Avajaisissa se heilui niin, että sai lempinimen Heiluva silta ja se suljettiin oitis kahdeksi vuodeksi. Sen rakenteiden vahvistamiseen osallistui myös suomalainen yhtiö ja uudet avajaiset oli v.2002. ’London Bridge is falling down’ on tuttu kaikille. London Bridgen ensimmäiset versiot olivat puisia ja ne joko romahtivat tai paloivat. 1200-luvulla rakennettiin ensimmäinen kivinen silta, joka kesti yli 600 vuotta päälle rakennettuine kauppoineen ja kerrostaloineen (jopa 7 kerrosta!). Vuonna 1831 rakennettiin nk. uusi silta, se kävi myös vanhanaikaiseksi ja myytiin Yhdysvaltoihin 1968. Nykyisen sillan kuningatar vihki v. 1973.

Risteilyn jälkeen tutustuttiin Covent Gardenin alueeseen. Oli hauska nähdä paikka, missä Eliza Doolittle oli myynyt orvokkejaan, ennekuin hänestä kehkeytyi My Fair Lady. Nytkin siellä esiintyi katusoittajia ja pantomiimitaiteilija Chaplinin hahmossa. Alueella on paljon ravintoloita ja myymälöitä, mm. Muumi-kauppa ja London Transport Museum. Sieltä löytyy jokaiselle mielenkiintoisia kohteita.

Lounas nautittiin suosituksessa Jamie’s Italian –ravintolassa; kalaa maukkaassa liemessä itse tehdyn vaalean leivän kanssa, jälkiruokana kookas juustokakku mansikkakastikkeella. Vaihtoehtoruokia myös tarjottiin.

Lounaan jälkeen osa lähti tapaamaan Suomi Instituuttiin Pauliina Ståhlbergia. Osa jatkoi kaupungin tutkimista. Kuulin jonkun lähtevän kysymään lippuja lähellä sijaitsevaan StMartins Theatreen, missä on esitetty Agatha Christien Rotanloukku-näytelmää 65 vuotta. Agatha oli sanonut, että se on niin huono näytelmä että tuskin sitä esitetään kolmea viikkoa pitempää. Huonekaverini kanssa lähdimme metrolla Piccadilly Circukselta metrolla kohti Baker Streetillä olevaa Beatles Shopia. Iloinen yllätys olikin, että hyvin varustetun kaupan vieressä löytyi tuttu osoite Baker Street 221B, Sherlock Holmesin koti. Jätimme sen väliin, sillä oven edessä oli pitkä jono ja meillä oli jo kiire London Eye -karuselliin, koska edellisillan kokemuksesta tiesimme sen sulkeutuvan klo 18. Näitten päivien ainoassa vesisateessa kiiruhdimme metrolle ja kohti Waterloo (se melodia!!) asemaa ja Thamesin rantaa. 135 metrin korkeudesta voi ihailla samaa Lontoota, jonka näimme aamupäivällä joelta päin. Paluumatkan hotellille teimme kaksikerroksisella bussilla. Piccadilly Circuksen metroaseman infopisteestä olin ostanut Oyster-kortin, johon oli ladattu rahaa muutamaa matkaa varten. Kortille olisi voinut ladata myös yhden tai useamman päivän päivälipun. Korttia piti näyttää lukulaitteelle mennessä ja tullessa, pois ei päässyt, ellei näyttänyt laitteelle korttia, tarkastaja valvoi porttien vieressä. Lontolaiset auttoivat meitä ystävällisesti, kun kyselimme bussien ajosuunnista ja pysäkeistä, jotka löytyivät Waterloo aseman alueelta. Hotellilla käynnin jälkeen hakeuduimme lähipubiin, jossa jo oli suuri osa seurueestamme

viettämässä englantilaisittain virkistävää pubihetkeä jutellen, syöden ja virvokkeita nauttien. Brexit taisi olla yksi kiihkeän keskustelun teemoista.

Perjantaksi 22.9. ennuste lupasi lämmintä säätä. Nousimme taas uuden väriseen bussiin ja Marjo kertoi ajelun aikana mm. katuihin maalatuista merkinnöistä. Meillä on totuttu tolpan nokassa oleviin liikennemerkkeihin, täällä ohjeet on maalattu katuun: Katso oikealle, Katso vasemmalle, Pyörätie, Pysähdy tässä jne. Pyörätiet ja -kaistat ovat hyvin merkatut ja paikoin leveät, Marjo kertoi niiden olevan ex-pormestari Boris Johnsonin aikaansaamat. Lontoon liikenteen tukkoisuus ja ruuhkat johtuvat kuulemma näistä pyöräkaistoista, jotka kaventavat ajoteitä. Pyöräilijöitä ajoi rohkeasti liikenteen seassa ja autojen välissä; muutaman kerran näki, että suurehko ryhmä liikkui yhdessä, siten oli varmaan turvallisempaa a ruuhka-aikana. Risteyksiin on maalattu keltainen ruudukko. Marjo kertoi sen tarkoittavan sitä, kun autojono pysähtyy vaikka liikennevalojen vuoksi, tälle ruudutetulle alueelle ei saa jäädä odottamaan ajon jatkumista, muuten saa tuntuvat sakot.

Kohteenamme oli maan hallitsijan koti, hän tosin oli lomalla Skotlannissa, siis näkisimme vain sen parvekkeen, josta hän vilkuttaa ihailijoilleen. Buckinghamin palatsin edessä olevalla aukiolla on näyttävä Kuningatar Victorian muistomerkki. Palatsia ympäröivät laajat puistot, Saint Jame's Park ja Green Park, josta osa on aidattu palatsin viheralueeksi. Turvatarkastus oli yhtä tarkka kuin lentokentällä. Sisäänkäynnin jälkeen sai laitteen, josta voi kuunnella selostukset jokaisesta salista, tauluista sekä kuningattaren saamista lahjoista. Hänen ollessa pois palatsista kesäisin, tiloissa järjestetään jokin merkittävä näyttely.

Tänä vuonna oli koottu näyttely saaduista valtiollisista lahjoista, esillä oli siis toinen toistaan näyttävämpiä esineitä. Joku onnistui näkemään Suomen lahjoittaman maitolaisen kookkaan Aalto-maljan. Palatsin 17 huoneen reitti päättyi puistoon aukeavalle terassille. Siellä pidettyihin tilaisuuksiin on päässyt myös tavallisia kansalaisia. Puiston vasemmalla laidalla on Queen's Gallery -myymälä, josta saattoi ostaa teetä, suklaata, teeastioita, saippuaa, koruja, kasseja, erilaisia muistoesineitä. Puiston varjoista polkua kävelimme odottavaan bussiin. Kiersimme vielä aidattua aluetta, jolloin näimme kuninkaallisten hevosten tallit, minne on mahdollista myös päästä vierailemaan.

Maineikkaassa Waldorf Hilton-hotellissa nautimme Afternoon Tea'n. Ensimmäisessä salissa harmaantunut herrasmies soitti flyygelillä klassista musiikkia, kun taas nuori nainen näppäili harpulla tutulta kuulostavia melodioita siinä salissa, jossa me aterioimme. Tarjoilu alkoi lasillisella aitoa samppanjaa. Tarjoilija tiedusteli tee-listalta, minkä makuista teetä kukin halusi nauttia, valitsin Waldorfin oman sekoituksen, johon tietenkin kaadettiin maitoa. Pöytään tuotiin kolmekerroksinen teline, jossa oli valikoima sormivoileipiä (Finger Sandwiches). Marjo opasti, miten ja missä järjestyksessä ne syödään. Aloitetaan keskikerroksesta, jossa oli kolme pientä täytevoileipää (kinkkua, juustoa, kananmunaa), pieni savulohisuupala ja pyöreä leipä. Seuraavaksi siirrytään alaosaan, jossa oli kaksi erimakuista skonesia, hilloa ja kovettunutta kermaa. Ylimmällä tasolla oli makeitten makupalojen valikoima; muffins, macaroni, leivos ja suklaamoussella täytetty suklaakuppi. Enpä aiemmin olisi uskonut, että näin pienillä eväillä saa itsensä kylläiseksi.

Iltapäivä oli ohjelmasta vapaa, taas oli monta tuntia aikaa tutkia Lontoota, illalla olisi hotellilta lähtö klo 18.30 teatteriin katsomaan musikaalia. Huonekaverini kanssa kävelimme Trafalgar Square'n kautta Strandia pitkin Viktoria Embankment Garden'sin puistoon, jossa sai ihailla kukkaistutuksia, patsaita sekä muistomerkkejä. Ylitimme Thamesin Blackfriars Bridgeä pitkin joen eteläpuolelle. Kuljimme kiinni olleen Shakespeare's Globen ohitse, näimme useita katusoittajia sekä katutaidenäyttelyitä, kunnes istahdimme väsyneinä nauttimaan virvokkeita Archer's Pubiin Southwarkin aluella London Bridgen lähetyville. Edeltävästä 1800-luvun sillasta saa aavistuksen sen rannanpuoleisista punatiilisistä rakenteista ja käytävistä. Yhden käytävän yhteydessä oli Clink Prison Museum, jonka rakennuksen takaa löytyi Winchesterin piispojen virka-asunnon rauniot 1100-luvulta, se oli ollut aikansa suurimpia ja vaikuttavimpia rakennuksia ja toiminnassa 1600-luvulle asti. Piispan linnan yhteyteen oli kuulunut vankila, joka nyt on se museo. Alkoi olla kiire hotellille ja bussipysäkkiä etsiessämme löytyi sillan ympäristössä olevat nähtävyydet. Yllättävin oli kaunis musta laiva, jonka historia selvisi kotona googlaamalla. Se on Golden Hind -nimisen laivan jäljennös. Sir Francis Drake oli purjehtinut sen esikuvalla Atlantin yli Amerikan Tyynenmeren puoleiselle rannikolle vv. 1577–1580. Purjehdus oli ollut melkoinen seikkailu, ryöstöretki, tutkimusmatka, kaikkea yhteensä. https://fi.wikipedia.org/wiki/Francis_Drake Kahdentoista hengen ryhmä lähti katsomaan musikaalia Kinky Boots Adelphi Theatreen, jonka omistaa, niin kuin muutaman muunkin Lontoon teatterin, Andrew Lloyd Webber. Musikaalin ensi-ilta on ollut v. 2012 Chicagossa ja 2015 Lontoossa, sen on säveltänyt Cindy Lauper ja kirjoittanut Harvey Fierstein. Se kertoo nuoresta miehestä, joka perii konkurssikypsän Nottinghamissa olevan kenkätehtaan. Hän tutustuu sattumalta Drag Queen Lolaan ja syntyy idea valmistaa korkokenkiä miehille. Monien kiperien tilanteiden jälkeen tehdas on pelastettu ja lopussa kaikki laulavat ja tanssivat upeasti 12 senttisillä korkokengillä, jopa tehtaan miestyöntekijät. Musikaalitunnelmissa palasimme hotellille ja sen aulassa ravintolasta kantautui korviimme jazztaavaa musiikkia. Kolmen hengen orkesteri (piano, basso, kitara) ja solisti esittivät vanhaa jazzia ja svingiä. Se oli pehmentävä lopetus pitkälle päivälle, Misty soi päässä nukkumaan mennessä.

Lauantaina 23.9. kirjauduttiin hotellista ulos ja pakattiin laukut bussiin. Ajoimme kohti Portobello Roadia kauniin Kensington Gardensin ohitse. Ilmeisesti Sir Winston Churchill oli asunut sielläpäin, koska ohitimme Churchillin kantapubin. Se oli köynnöksien ja kukkien umpeen peittämä, sellaisia pubeja oli näkynyt useita.

Marjo kertoi anekdootin kuuluisasta valtiomiehestä. Sir Winston ja Lady Ashton (onkohan nimi on oikein) olivat huonoissa väleissä. Kutsujen järjestäjät yrittivät olla huolellisia, etteivät he sattuisi samoihin tilaisuuksiin. Kerran sitten oli niin käynyt. Arvoisa Lady tuli Sir Winstonin luokse ja sanoi, että jos olisitte aviomieheni, laittaisin myrkyä teehenne. Sir W vastasi, että jos olisin aviomiehenne, joisin sen teen.

Varakkaiden asuttaman Kensingtonin kaupunginosan pohjoispuolella on elokuvasta tuttu Notting Hillin alue, jonka yhdessä talossa pääsankari (Hugh Grant) asui. Filmissä talon ovi oli ollut sininen, mutta sen omistajan piti vaihtaa oven väri, koska elokuvan ihailijat kävivät sitä sankoin joukoin palvomassa. Siitä läheltä löytyy Portobello Road, kuuluisa markkina- ja kirpputorikatku. Nytkin paikalla oli tungokseen asti väkeä. Meidän ryhmämme jätti sinne

joitakin puntia ostamalla mm. ovelannäköistä kierreperunaa (maistui hyvältä), joulukortteja, matkamuuistoja, yhden takin, olkalaukun.

Matka jatkui Kensington Gardensin eteläpuolelle Brompton Roadille ja Harrod'sin ylelliseen tavarataloon. Tunnissa ei paljon ehdi muuta kuin syödä silmillä herkullisen näköisiä leivonnaisia, ihailla kalaosaston- ja ravintolan kauniita tiloja sekä esilläolevia tuoreita kaloja ja ajella uusilla sekä vanhoilla liukuportilla. Vanhojen liukuportaiden porrashuoneen koristelu oli kuin suoraan Egyptistä: sfinksi katseli alas asiakkaita, pylväänpäiden ja seinien koristelu lisäsi vaikutelmaa. Kävimme kenkäosastolla ihastelemassa erikoisia, kauniita ja kalliita kenkiä sekä saapikkaita. Vilkaisin yksien aamutossujen hintaa, 349£. No thanks! Harrod'sin edestä lähdimme kohti Heathrown lentokenttää. Matkalla Marjo kertoi Britannian terveydenhuollosta, joka kuulosti suomalaisen korvissa hyvältä. Täällä on hyvin toimiva omalääkärijärjestelmä, tuntui että mistään ei tarvinnut maksaa; ei lääkäreistä, sairaalassa olosta, hammaslääkäreistä, synnytyksistä, erikoishoidoista. Lääkkeistä maksetaan nimellisesti, yli 60 vuotiaille, raskaana oleville ja syöpähoitetuille nekin ovat ilmaisia. Ilmeisesti ne kustannetaan veroissa. Brexitin vaikutuksesta näihin Marjo ei kertonut. Hän ei myöskään maininnut, että Britannialla ja sen yhteisöillä ei ole minkäänlaista väestörekisteriä, joten mm. tarkka väestömäärä ei ole tiedossa. Lisäksi jokaisella kansalaisella täytyy olla oikeaksi todistettu syntymätodistus esim. passia anoessa. Verotuskin on kohdallaan. Alle 10 000£ vuodessa tienavaan ei tarvitse maksaa veroja lainkaan, siitä vero nousee portaittain ensin 12 %:iin (en muista rahasummia ja prosentteja), kuitenkin 600 000£ tienavaa maksaa tuloistaan 45 % veroa. Margaret Thatcher sai aikanaan poistettu korkeimman 65 % -veroluokan.

Kauniin kiitospuheen Marjolle piti Matti Juhani Karila ojentaen hänelle kettukarkeilla täytetyn Kettu-mukin. Kentällä jokainen kiitti Marjoa vielä henkilökohtaisesti ja toivotimme hänelle hyvää syksyä.

Turvatarkastuksissa meistä muutamat joutuivat tiukkaan tarkastukseen ja minulta hukkuu hetkeksi toinen kenkä. Löytyihän se ja reppuuni unohtunut käsidesi osoittautui harmittomaksi. Paluulennon AY840 kone oli pienehkö Airbus A320 verrattuna menomatkan tilavaan ja uudelta tuoksuvaan Airbus 350-900 koneeseen. Aikataulussa oli lennetty kumpaankin suuntaan. Vantaalla erotessa halattiin ja kiitettiin Leena Tamlanderia taas mielenkiintoisen ja antoisan matkan järjestämisestä.

Kiitos kaikille matkakumppaneille!

Lyhyet: Tämä oli ensikäyntini Lontoossa, tässä muutamia vaikutelmia - kaupunki tuntui jotenkin tutulta, koska se on näkynyt sadoissa elokuvissa ja tv-draamoissa - ihmiset olivat ystävällisiä kaikissa tilanteissa - kauniita puistoja on paljon, ne pitävät ilman puhtaana - asuinrakennukset ovat sopivan korkuisia/matalia, keskustassa noin 4-7 kerroksisia koristeltuja punatiilitaloja, sivummalla noin 2-3 kerroksisia - teattereita on joka kadunkulmassa tai korttelissa

- metrot ja bussit ovat siistit, hyvin hoidetut, hyvät reittikartat
- liikenne näytti kaaokselta bussin ikkunasta, se oli varmaan loogista ja sujuvaa
- lukuisia patsaita ja muistomerkkejä ajoteiden varsilla ja pienissä puistikoissa keskellä kaupunkia
- liikennevaloissa punaisen vaihtumista ei tarvitse jalankulkijan odottaa, jos ei autoja näkynyt. Poliisitkin kävelevät päin punaisia, kertoi opas Marjo
- Prinssi Charles on arkkitehtuurin ystävä, hän on sanonut, että uutta rakennettaessa pitäisi ottaa huomioon alueen vanhat rakennukset. Uudet ei saa olla korkeampia ja uusien tulisi olla samantyyllisiä vanhojen kanssa myös materiaalivalinnoissa.
- kotona olen nauttinut iltaisin Queen's Gallerysta ostettua Royal Blend -teetä maidon kanssa

Vantaalla 5.10.2017 Riitta Virtasalmi

Kuvat: Tarja Hakulinen Riitta Virtasalmi